

Przywracanie pamięci o polskich Żydach

Po entuzjastycznym przyjęciu w Oslo i Zagrzebiu, wystawa plenerowa "Pełno ich nigdzie. Przywracanie pamięci o polskich Żydach w przestrzeni miejskiej" po raz pierwszy zostanie zaprezentowana w Łodzi, na Rynku w Manufakturze. Otwarcie wystawy odbędzie się 22 IX o godz. 16.30 na Rynku Manufaktury. Projekt trwa do 17 X, w programie są spacery po Łodzi żydowskiej, warsztaty, spotkania, wykłady.

Wystawa plenerowa, która za pomocą murali w nowatorski sposób prezentuje wybrane tematy z historii polskich Żydów, relacji polsko - żydowskich i sposoby przywracania pamięci o dawnych sąsiadach. Wystawę stworzyło Muzeum Polin we współpracy z Centrum Studiów Holokaustu i mniejszości religijnych w Oslo. Plenerowa wystawa "Pełno ich nigdzie" jest dostępna dla wszystkich. Za pomocą murali w nowatorski sposób prezentuje wybrane tematy z historii polskich Żydów, przybliża polsko-żydowskie relacje oraz sposoby przywracania pamięci o dawnych sąsiadach przez miejskich aktywistów i lokalne stowarzyszenia.

W kilkunastu sekcjach tematycznych odbiorcy dowiedzą się m.in. o wkładzie polskich Żydów w rodzimą kulturę i gospodarkę, życiu żydowskim na Polsce na przestrzeni wieków, a także polskich Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. Poruszane są także trudne rozdziały w polsko-żydowskiej historii, m.in. Zagłada oraz zapoczątkowana przez władze komunistyczne kampania antysemitcka w Marcu 1968 roku.

Wstęp wolny

Film z wystawą: https://youtu.be/nZ3u_e2UccY

22.09 (środa) godz. 16:30 // Rynek Manufaktury

Wernisaż wystawy „Pełno ich nigdzie” połączony ze zwiedzaniem terenu po terenie dawnej fabryki Poznańskich - dzisiejszej Manufaktury i bliskiej okolicy. Prowadzenie : Patrycja Czudak.

Wstęp wolny

23.09 (czwartek) godz. 17:00 // Rynek Manufaktury

Spacer śladami Łodzi żydowskiej po Starym Mieście i Bałutach z muralami w tle. Prowadzenie : Joanna Podolska i Michał Adamiak (Centrum Dialogu im. Marka Edelmana)

Wstęp wolny

30.09 (czwartek) godz. 18:00 // Centrum Dialogu im. Marka Edelmana, Wojska Polskiego 83

„Elementarz międzykulturowy” to warsztaty skierowane do młodzieży, opierającej się na autorskim scenariuszu, czerpiącym z narzędzia „Elementarz HaKoach” (<https://hakoach.eu>), które powstało w 2020 roku. „Elementarz HaKoach” to komplet kart, które opierają się na alfabecie hebrajskim. Karty kryją w sobie historie, legendy i ciekawostki z barwnych dziejów narodu żydowskiego, wprowadzają w świat judaistycznej symboliki i mistyki. Towarzyszą im pytania i zadania do wykonania.

Warsztat składa się z wprowadzenia o Żydach i Żydówkach oraz z gry dwiema taliami kart przygotowanych przez nasze stowarzyszenie. Pierwsza talia jest bardziej edukacyjna i prezentuje poszczególne zagadnienia związane z kulturą żydowską i judaizmem. Druga talia ma na celu ćwiczenie wyobraźni i pamięci. Zajęcia dla młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych wprowadzają w tematykę kultury żydowskiej, a także innych kultur oraz zawierają elementy edukacji antydyskryminacyjnej.

CELE WARSZTATÓW

Omówienie poszczególnych zagadnień:

- co charakteryzuje judaizm i kulturę żydowską?
- co dzieli, a co łączy kulturę żydowską z innymi kulturami?
- czym są stereotypy i jak wpływają na nasze myślenie?
- czym jest empatia w stosunku do innych osób?
- co nam daje wielokulturowość?
- dlaczego boimy się Innych i jak oswajać ten strach?

Zapisy na adres email: edukacja@centrumdialogu.com

4.10 (poniedziałek) godz. 18:00 // Centrum Dialogu im. Marka Edelmana, Wojska Polskiego 83

Pole gettowe na cmentarzu żydowskim w Łodzi – spotkanie z dr Ewą M. Zaraż – Januszkiewicz, architekt krajobrazu (SGGW), dotyczące nowego zagospodarowania tej części cmentarza żydowskiego w Łodzi.

Wstęp wolny

5.10 (wtorek) godz. 17:00 // Rynek Manufaktury

„(Nie)obecne. Spacer po Łodzi śladami żydowskich pisarek”.

Prowadzenie: Ewa Kamińska – Bużalek (Łódzki Szlak Kobiet)

Pozostawiły po sobie poezję i prozę, dzienniki i wspomnienia. Pisały po polsku i w jidysz. Nie przeżyły wojny lub rozjechały się po świecie. W Łodzi mało kto o nich pamięta, jednak one uwieczniły Łódź w swojej twórczości.

Zapraszamy na spacer po Łodzi śladami żydowskich pisarek i poetek. Opowiemy o ich życiu i o obrazie miasta w ich utworach. Pokażemy ślady ich obecności w przestrzeni miejskiej i przedstawimy krótko działania Łódzkiego Szlaku Kobiet na rzecz pamięci.

Wstęp wolny

14.10 (czwartek) godz. 18:00 // Centrum Dialogu im. Marka Edelmana, Wojska Polskiego 83

„Deportacje z Rzeszy i Protektoratu Czech i Moraw do getta łódzkiego. Październik-listopad 1941 roku”. Wykład dr Adama Sitarka oraz dr Ewy Wiatr (Centrum Badań Żydowskich UŁ)

Wstęp wolny

16.10 (sobota) godz. 16:00 // Muzeum Miasta Łodzi, ul. Ogrodowa 15

„Żydowskie artystki międzywojnia z Łodzi” – spotkanie z dr Irminą Gadowską (Instytut Historii Sztuki UŁ). Spotkanie połączone ze zwiedzaniem Pałacu Poznańskiego. Spacer poprowadzi Anna Łagodzińska-Pietras (Muzeum Miasta Łodzi).

Zapisy na adres email: edukacja@centrumdialogu.com

17.10 (niedziela) godz. 18:00 // Centrum Dialogu im. Marka Edelmana, Wojska Polskiego 83

„Żebyś przeżyła Wojnę”

Spektakl dla widzów dorosłych i młodzieży od 13 r. ż.

Scenariusz, reżyseria, obsada: Anna Rakowska i Karolina Zajdel

Wideo: Jakub Rakowski

Grafika, konsultacje scenograficzne: Mateusz Mirowski

Muzyka: Jakub Gucik

Jak to było mieszkać w Łodzi przedwojennej i przeprowadzać się do getta? Jak to było dorastać w getcie? Pobierać i rozwodzić się w getcie? Rodzić dzieci, a potem oddawać je na śmierć? Umierać z głodu? Życ w getcie? Przeżyć i być ocalałym? Co się ludziom w getcie śniło? A co się śni nam? O czym wszyscy marzymy?

Bohaterki spektaklu, współczesne kobiety - Ania i Karolina, szukają odpowiedzi i znajdują je w dziennikach Rywki Lipszyc i Irene Hauser, pamiętniku Toli „bez nazwiska” oraz we wspomnieniach Haliny Elczewskiej, Zofii Lubińskiej-Rosset, Miry Krum-Ledowski, Leona Weintrauba. Odpowiedzi szukają też w sobie. Snują przed widzami intymne opowieści o getcie w okupowanej Łodzi, starając się uzdrowić historię... a wszystko zaczyna się od zadanego przez Anię w 2021 roku pytania: „Dlaczego Ty właściwie mieszkasz na tych Bałutach?” - „Dlaczego? Dlatego, że to, co tu było przede mną, mnie tu przyciągnęło...”

Spektakl „Żebyś przeżyła Wojnę” bazuje na prawdziwych wspomnieniach i rozmowach z czasów wojny i współczesnych, dlatego duże fragmenty spektaklu można oznaczyć jako teatr dokumentalny. Jest to próba uchwycenia istoty człowieczeństwa w kontekście wojny w najszczerzej formie, bez patetyzmu i budowania „scenicznych pomników” postaciom historycznym. Wstęp wolny